GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:

la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 274. Sâmbătă, Duminecă 6 (18) Decemvre. 1886.

Din causa S-tei sĕrbătorĭ de mâne ḑiarulŭ nu va apărè până Lunĭ.

Misiunea patriotică a bisericelorŭ nóstre.

II.

Braşovŭ, 5 Decemvre 1886.

Episcopulŭ ungurŭ Szasz Domokos accentuéză misiunea comună patriotică a bisericelorŭ maghiare şi conchide fórte logicŭ, că acéstă misiune comună pretinde şi o acţiune comună pentru ajungerea scopurilorŭ comune.

Aceste scopurĭ, ne spune numitulŭ episcopŭ, suntŭ de ordinarŭ unele şi aceleaşĭ cu scopurile confesionale, se întregescŭ unele pe altele, dér suntŭ casurĭ, când interesele confesiunei trebue sĕ fiă subordinate interesului naţionalŭ, când datóre suntŭ bisericele a-şĭ împlini înainte de tóte chiămarea lorŭ comună patriotică.

Şi în ce consistă acéstă comună chiămare? Vlădica reformatŭ o spune destulŭ de limpede: în *datoria de a apĕra, susţiné şi întărì rassa maghiară.*

Nu mai încape îndoélă, că atuncĭ, când sĕ tractéză de apĕrarea şi susţinerea unui întregŭ neamŭ, n'ajungŭ puterile unuia, nicĭ a mai multora, ci toţĭ cu toţii fără deosebire trebue sĕ pună umerii şi sĕ lupte în strînsă unire pentru realisarea marei ţinte.

Scimŭ dér acuma din vorbele episcopului Szasz Domokos, care este misiunea patriotică a clerului maghiarŭ fără deosebire de confesiune. Rĕmâne sĕ mai scimŭ în ce consistă misiunea patriotică a bisericelorŭ nóstre romane, căcĭ nu putemŭ nicĭdecum admite, ca aceste bisericĭ sĕ n'aibă nicĭ o chiămare pentru credincioşiĭ lorŭ şi pentru patriă.

Décă chiămarea celorŭ două bisericĭ române din Transilvania şi Ţéra ungurésca, carĭ — ca sĕ vorbimŭ cu episcopulŭ ungurŭ — şi-au afundatŭ în cursulŭ vécurilorŭ rădăcinile puterei lorŭ în viéţa poporului şi s'au contopitŭ cu ea, carĭ dau direcţiune modului de gândire, sentimentelorŭ şi faptelorŭ miliónelorŭ de Românĭ din acestŭ statŭ, décă, ḑicemŭ, chiămarea acestorŭ bisericĭ n'ar fi alta, decâtŭ a ţiné în frêu acestŭ numĕrosŭ poporŭ şi a pregăti contopirea lui succesivă cu rassă maghiară, con tribuindŭ astfelŭ la întărirea acesteia;

décă misiunea patriotică a bisericelorŭ nóstre ar consta în aceea, ca sĕ desbine pe Românŭ cu Românŭ, sĕ nutréscă ura confesională între noi şi sĕ prepare în modulŭ acesta materialŭ pentru viitórele isprăvĭ de asimilare ale kulturegyletiştilorŭ;

décă misiunea patriotică a bisericelorŭ române ar fi de a se certa între sine în timpŭ ce adversarii némului românescŭ ocupă posiţiunĕ după posiţiune subminândŭ şcólele nóstre confesionale şi înfiinţândŭ în comunele românescĭ şcóle maghiare;

décă chiămarea bisericelorŭ nóstre ar fi de a neglige interesele culturei naţionale a poporului nostru, remâind nepăsătóre acolo, unde, din causă că poporaţiunea română e de două confesiunĭ, ómenii nu se potŭ înţelege sĕ-şĭ redice cu puterĭ unite o şcólă corĕspunḑĕtóre, care sĕ fiă scutită de persecuţiunile contrarilorŭ;

décă chiămarea patriotică a bisericelorŭ nóstre ar fi de a suferi lovire după lovire în detrimentulŭ învĕţĕmêntului românescŭ şi a tăcé înfundate, ferindu-se una de alta;

décă, în fine, misiunea bisericelorŭ române ar consta în aceea, de a lăsa sĕ fiă cuceritŭ cu încetulŭ de adversarĭ totŭ terĕmulŭ culturei nóstre naţionale, aşa precum odiniórā neînţelegerile din sînulŭ lorŭ au facutŭ sĕ pierdemŭ cu totulŭ têrĕmulŭ politicŭ naţionalŭ;

décă tóte aceste ar constitui misiunea patriotică a bisericelorŭ române:

atuncĭ fără îndoiélă, că episcopulŭ ungurŭ n'ar fi vorbitŭ numai de bisericele maghiare, când a accentuatŭ datoria comună patriotică de a susţiné, întărì şi apĕra rassa maghiară.

Trebue sĕ fiă convinsŭ episcopulŭ Szasz Domokos, că alta este misiunea patriotică a bisericelorŭ române, de vreme ce dênsulŭ a mai aflatŭ de lipsă a accentua, că alianţa bisericelorŭ maghiare cu kulturegyletulŭ, ce o propune, nu este îndreptată în contra naţionalităţilorŭ, deórece biserica este propagatórea sêmţirilorŭ frăţescĭ între deosebitele naţionalităţĭ şi a iubirei de ómenĭ.

Este clarŭ, că interesele patriei pretindŭ ca şi poporulŭ românŭ sĕ se bucure de aceeaşĭ ingrijire din partea bisericelorŭ sale, de care se bucură poporulŭ maghiarŭ.

De aicĭ urméză cu logică nerĕsturnabilŭ, că *misiunea patriotică a bisericilorŭ române este de a apĕra, susţiné şi întărì rassa română.*

Avêndŭ dér unŭ scopŭ mare comunŭ, bisericile nóstre trebue asemenea sĕ nisuiéscă la împlinirea lui printr'o acţiune comună.

Din dieta croată.

In şedinţa dela 13 Decemvre n.. luă cuvêntulŭ fostulŭ Banŭ:

Majuranicĭ, care îşĭ esprimă părerea de rĕu asupra tonului de ură pasionată, cu care se face critică în dietă. Elŭ de două orĭ a fostŭ chiămatŭ sĕ conducă afacerile Croaţiei, fără sĕ fi ambiţionatŭ la ea. Oratorulŭ ia în apĕrare activitatea cancelariei aulice croate. Ea a curăţitŭ ţéra de funcţionarĭ streinĭ şi a restabilitŭ domnia limbei croate. Oratorulŭ sĕ apĕră contra espresiunei: „susŭ a minţitŭ, josŭ a amăgitŭ«. Partida naţională încă totŭ esistă, ca şi sub regimulŭ sĕu, deşi se pare că acum e împărţită în două fracţiunĭ. Elŭ crede în trecutulŭ, presintele şi viitorulŭ Croaţiei, crede în regele croatŭ, care e şi împĕratŭ alŭ Austriei. Stiméză pe tóte popórele, dér iubesce numai Croaţia. Oratorulŭ se declară ca autorŭ alŭ art. de lege 42 din 1860, prin care a obţinutŭ dela regele aprobarea, ca legătura dintre Croaţia şi Ungaria sĕ se taiă. De aci resultă, că Croaţia la tractările pactului cu Ungaria a întratŭ ca factorŭ egalŭ îndreptăţitŭ. E falsă invinovăţirea, că dênsulŭ, la retragerea sa, a vêrêtŭ în buzunarŭ fondulŭ de disposiţiune. Vrea sĕ mai vorbéscă asupra contrapropunerei lui Derencin.

Preşedintele: Nu potŭ permite acésta, oratorulŭ şi fără de acesta s'a folositŭ în modŭ neobicĭnuitŭ de dreptulŭ de observare personală. — *Majuranicĕ*: Mĕ rogŭ numai unŭ cuvêntŭ. — *Preşedintele* (sună): nicĭ unŭ cuvêntŭ!

Derencinŭ constată, că propunerei sale i s'a pregătitŭ în faptă o înmormêntare frumósă. Provocându-se la Apponyi, care încă refusă bugetulŭ, respinge imputarea, că faptulŭ sĕu d'a refusa bugetulŭ ar fi unŭ actŭ revoluţionarŭ. Nunţiulŭ croatŭ şi renunţiulŭ ungurescŭ forméză astfelŭ de contraste, încâtŭ nicĭ nu se póte cugeta unŭ pactŭ; de aceea guvernulŭ trebue sĕ-şĭ arate punctulŭ sĕu de vedere. Oratorulŭ nu crede, că guvernulŭ ungurescŭ s'a purtatŭ faţă cu renunţiulŭ totŭ aşa de reservatŭ. Oratorulŭ consideră nunţiulŭ ca unŭ ultimatum. S'ar putea ca dieta sĕ cedeze, sĕ recunóscă limba ungurésca ca limbă de statŭ şi sĕ admită, că Banulŭ nu e responsabilŭ dietei pentru esecutarea disposiţiunilorŭ guvernului comunŭ. Orĭ cum ar fi, ar trebui guvernulŭ sĕ-şĭ arate acum punctulŭ sĕu de vedere. Oratorulŭ mulţămesce lui Pavicĭ pentru mărturisirea, că independenţii represintă aceleaşĭ principii, care le a produsŭ renascerea literară din 1848. Revine apoi asupra declaraţiunei Banului despre pressă şi întrébă, cum scriu foile ungurescĭ despre Ţarulŭ rusescŭ şi despre vitézulŭ principe alŭ Muntenegrului. Naţiunea croată n'a înrolatŭ, după Königgrätz, voluntarĭ contra Austriei. Oratorulŭ crede, că Austria trebue sĕ urmăréscă ţĕlurile sale cu Rusia şi nu contra acesteia. Ca Slavŭ doresce, ca Rusia sĕ-şĭ restabiléscă influinţa sa în Bulgaria. (Aplause în stânga.) Oratorulŭ declară, că e mândru de pansla vismulŭ sĕu. După ce laudă clerulŭ catolicŭ, respinge bugetulŭ.

Banulŭ strigă independenţilorŭ: Pentru ce n'aţĭ întratŭ în deputaţiunea regnicolară? Acolo aţĭ fi învĕţatŭ a cunosce punctulŭ de vedere alŭ guvernului. Deórece aţĭ refusatŭ a intra în deputaţiunea regnicolară, n'aveţĭ nicĭ unŭ dreptŭ a întreba, cum cugetă guvernulŭ. Oratorulŭ scie, că nu e nevoiă d'a se dovedi lealitatea Croaţiei, cu tóte astea stânga a aplaudatŭ, când Barcicĭ a ḑisŭ, că o Croaţiă mare şi independentă numai pe ruinele monarchiei se va ridica. (Aplause în drépta! Strigărĭ în stânga: N'amŭ aplaudatŭ!) Banulŭ respinge si imputarea privitóre la libertatea alegerilorŭ, îşĭ manţine însĕ declaraţiunea sa despre pressă.

Şefulŭ de culte *Spevec* constată progrese în tóte ramurile administraţiunei publice. După o lungă polemică contra lui Mazzura şi Beruta, recomandŭ spre primire bugetulŭ.

Raportorulŭ *Miskatovicĭ* nume ce propunerea lui Derencin o nascere fără vreme. Banulŭ nu vré rĕsboiu, maioritatea i-a datŭ în mână armele, spre a restabili ordinea în ţéră. Recomandă bugetulŭ spre primire.

Bugetulŭ fù primitŭ ca basă a desbaterei speciale.

Proiectulŭ militarŭ în Reichstagul german.

In şedinţa dela 13 Decemvre a comisiunei militare a Reichstagului s'a terminatŭ desbaterea generală.

Windthorst impută, că nu se dă nicĭ o lămurire oficială asupra situaţiunei esterne, ca şi cum guvernulŭ n'ar avea încredere în parlamentŭ. Nicĭ unŭ parlamentŭ n'are în lucrurĭ esterne o posiţiune atâtŭ de nensemnată ca Reichstagulŭ germanŭ. Elŭ nu crede, că guvernulŭ va scădea de bună voiă sarcinele militare, căcĭ atuncĭ s'ar esprima acésta în lege.

Ministrulŭ de rĕsboiu *Bronsart* cetì o declaraţiune, după care declaraţiunile asupra politicei esterne se dau numai într'unŭ textŭ stabilitŭ sub rĕspundere şi se cade sĕ nu conţină nimicŭ, ce nu s'ar putea declara oficialŭ şi în publicŭ. Cancelarulŭ imperiului, décă ar fi de faţă, n'ar putea comunica decâtŭ numai lucrurĭ cunoscute, fiindŭ că espunerĭ intinse asupra raporturilorŭ intime şi asupra politicei posibile a singuraticelorŭ state arŭ îngreuia şi ar strica politicei de pace germane. Situaţiunea nu e atâtŭ de cóptă, ca din partea Germaniei sĕ fiă desbătută oficialŭ şi în publicŭ. Décă motivele guvernului cunoscute şi aduse în publicŭ, nu ar fi de ajunsŭ, nicĭ cancelarulŭ nu mai póte adauge, din motive oficiale necunoscute, nimicŭ ce mai curêndŭ ar strica aḑĭ păcii generale.

Bamberger: Tocmai vorbele esprimate acum suntŭ o nouă dovadă despre periculŭlŭ esternŭ permanentŭ. Pericululŭ ce amenință din vestŭ însĕ se esageréză. Deroulède nu e unŭ bărbatŭ cu influinţă mare.

Saldern, conservatorŭ, e mulţămitŭ cu declaraţiunea ministrului de rĕsboiu. Nimenea nu póte garanta transformarea politică a viitorului. Acésta zace în mânile lui Dumneḑeu.

Helldorf, conservatorŭ, primesce proiectulŭ. Moltke n'a ḑisŭ, că înarmările împingŭ necondiţionatŭ la rĕsboiu, ci că apropiata decisiune, care din alte temeiurĭ e posibilă, vorbesce pentru proiectŭ, Guvernulŭ cere unŭ votŭ de încredere, pe care-lŭ şi merită. Refusându i-se, disolvarea Reichstagului ar fi inevitabilă.

Windthorst: N'are nevoiă guvernulŭ nicĭ de votŭ de încredere nicĭ de disolvare. O eventuală refusare face Reichstagulŭ responsabilŭ. Nicĭ centrulŭ nu are o atitudine cu totulŭ refusătóre.

Richter: Prin disolvarea Reichstagului ar suferi guvernulŭ mai mare daună, decâtŭ prin refusarea câtorva regimente. Inarmările Franciei şi Rusiei dela 1880 încóce nu oferŭ argumente pentru proiectŭ, ofere însĕ proiectulŭ lui Boulanger. Chiar în faţa unui atacŭ din partea Franciei şi Rusiei deodată, situaţiunea Germaniei nu e desperată, deórece vorbescŭ pentru ea şi alte raporturĭ ca numerĭ.

Helldorf: Votulŭ de încredere sĕ se dea numai pentru politica esternă, cu care póte fi mulţămitŭ fiecine.

Windthorst: Heldorf amenință cu schimbărĭ în instituţiunile imperiului; în contra acésta protestezŭ. Vai

de acela, care ar îndrăsni sĕ sgudue instituţiunile imperiului. Ţéra e peste mĕsură împovărată, despre încredere în genere nicî vorbă nu e. (Helldorf: Astea suntŭ esagerărî).

Richter: Vaḑa Reichstagului s'ar vătĕma, décă ar primi proiectulŭ. Poporulŭ nu mai vrea împovărărî.

Cu acestea s'a încheiatŭ desbaterea generală; în 14 Decemvre a începutŭ desbaterea specială a proiectului militarŭ.

Şovinismulŭ maghiarŭ şi cestiunea pânei.

Cetimŭ în „Arbeiter-Wochenkronik," care apare în Budapesta:

E vrednicŭ de notatŭ, că în şedinţa din urmă a comitetului „reuniunei tipografilorŭ şi turnătorilorŭ de litere" din ţĕrile ungare, cu privire la întroducerea unorŭ cursurî de învĕţămĕntŭ în limba unguréscă şi francesă (la care în urma neparticipării membrilorŭ s'a renunţatŭ) s'a propusŭ acum unŭ cursŭ de stenografiă, care totuşî a trebuitŭ sĕ cedeze temeiurilorŭ motivate pentru deschiderea unui cursŭ în limba germană, şi aşa s'a hotărîtŭ unanimŭ întroducerea acesteia din urmă. Preşedintele cav. de Falk stabili unŭ premiu de 4 galbenî pentru şcolarii cei mai progresaţî, şi reuniunea ca atare unŭ premiu de 2 galbenî.

Celŭ ce ia în considerare Sabbathulŭ de vrăjitóre, înscenatŭ nu cu multŭ timpŭ înainte pentru combaterea a totŭ ce e germanŭ, abia va pricepe acéstă momentană transformare. Dér cestiunea pânii este şi aci cea mai bună reformătóre. Ansă la acésta a datŭ procederea unui factorŭ de tipografiă din Budapesta, care pentru aşî procura puterî lucrătóre la unŭ nou ḑiarŭ germanŭ („Neues Budapester Journal") care va apăré dela anulŭ nou, a scrisŭ după culegĕtorî de litere în Viena şi în Germania, pe când în capitală umblă lela sute de culegĕtorî fără lucru. Respectivulŭ factorŭ îşî motivéză acţiunea sa cu aceea, că dintre sutele de culegĕtorî fără ocupaţiune nicî unulŭ nu se póte întrebuinţa la culegerea unui ḑiarŭ germanŭ, deórece nu sciu nemţesce, ceea ce — deşi nu în generalŭ, der în majoritate — trebue sĕ o recunóscă omulŭ, de aceea hotărîrea comitetului reuniunei susŭ amintite este fórte înţeléptă şi în interesulŭ tipografilorŭ din ţĕrile ungare.

De aci se vede aşadéră din nou, cum lucrătorulŭ îşî taiă elŭ însuşî în degete prin şovinismulŭ înscenatŭ fără nicî unŭ înţelesŭ între lucrătorî. Dea Dumneḑeu ca lucrătorii sĕ nu dea uitării acéstă esperienţă făcută de ei şi sĕ nu caḑă érăşî în ghiarele şovinismului, care numai le strică.

Poftimŭ resultate frumóse ce dă maghiarisarea! Pe urma ei calcă fómea şi miseria.

SCIRILE ḐILEI.

Ministeriulŭ honveḑimei a lucratŭ deja proiectulŭ pentru *esecutarea legei glótelorŭ*, aşa că în curĕndŭ se va puté presenta dietei. Proiectulŭ a fostŭ admisŭ şi de ministeriulŭ comunŭ de rĕsboiu. Ţinerea în evidenţă a glotaşilorŭ va începe la 1 Maiu viitorŭ, deşi în bugetŭ e pusă suma necesară abia dela 1 Octomvre viitorŭ.

—x—

Ministeriulŭ comunicaţiunei atrage atenţiunea publicului, care trimete de crăciunŭ pachete prin poşte, sĕ scrie bine adresa (numele, loculŭ, partea oraşului, strada, numĕrulŭ casei) nu pe o făşiă de hârtiă lipită, ci chiar pe pachetŭ sĕ o scrie. Décă nu se póte acésta sĕ se lipéscă hârtia cu adresa pe o faţă întrégă a învĕlitórei. La vênaturî şi obiecte, ce se dau fără învelitóre, sĕ se scrie adresa pe o tablă de lemnŭ, de metalŭ séu de hârtiă-cartonŭ, tabla sĕ se lege strînsŭ de obiectŭ, ér capetele sfórei sĕ se sigileze pe tablă. Trimiţĕndu-se pachete cu carne în capitală, se supune dării de consumŭ, şi e bine sĕ se arate cuprinsulŭ pe adresă, ca sĕ nu-lŭ mai desfacă organele financiare.

—x—

Episcopulŭ Caşoviei, Constantinŭ *Schuster*, e numitŭ episcopŭ în *Vaţŭ*, ér canoniculŭ diecesei Colocea şi abatele titularŭ Emericŭ *Bende* e numitŭ episcopŭ în Neusohl. Meritulŭ lui Bende este: că partida sêrbéscă din Neoplanta s'a disolvatŭ şi a ajunsŭ la valóre politică partida unguréscă, a fostŭ promovatorulŭ maghiarisărei în sudulŭ Ungariei. Resultatulŭ? Ca'n palmă.

—x—

După o statistică a protofisicatului din Budapesta, s'au bolnăvitŭ acolo de *colera asiatică* cu totulŭ 966 persóne, şi anume 415 ḑilerî, 130 servitóre, 232 meseriaşî, 79 persóne de diferite ocupaţiunî, 33 soldaţî şi 77 copii; au muritŭ cu totulŭ 499 bolnavî, şi anume: 216 ḑilerî, 56 servitóre, 121 meseriaşî, 41 persóne de diferite ocupaţiunî, 7 soldaţî şi 58 de copii. In Buda, unde apa de bĕutŭ e bună, epidemia nu s'a putută lăţi.

—x—

Procesulŭ în contra acusaţilorŭ în furtulŭ de aurŭ dela *Vulcoiu* s'a începutŭ în 14 Decemvre la tribunalulŭ din Alba-Iulia cu ascultarea acusaţilorŭ, cărora nu li se consideră lungulŭ arestŭ preventivŭ. Ca preşedinte funcţionéză preşedintele tribunalului Henter, roportorŭ Korbuly, votantŭ Zsako; ca apĕrătorî funcţionéză advocaţii Cirlea, Velicanu, Crişanu, Patiţa, Izekutz; ca acusatorŭ procurorulŭ Tribus, ca representantŭ alŭ păgubiţilorŭ Dr. Iuliu Rosenberg. Tractările vorŭ dura 5—6 ḑile.

—x—

In şedinţa din urmă a *comisiunei administrative* a comitatului *Trei-Scaune*, raportă procurorulŭ regescŭ, că dintre 70 de arătărî penale, 22 priveau punerea de focŭ. In sĕptĕmâna din urmă încă s'au anunţatŭ focurî în 5 locurî. La 9 Decemvre n. s'a instalatŭ în Sepsi-körös-patak unŭ nou preotŭ unitarŭ. După masă, abia s'a dusŭ la culcare, şi clopotulŭ începŭ sĕ dea semnalulŭ de focŭ. Ardea şura preotului, pentru a treia óră acum. — Încă unŭ semnŭ alŭ timpului.

—x—

Direcţiunea financiară din Pesta a făcutŭ cunoscutŭ, că fabricarea de ţigărî, care se vĕndŭ în localurî publice, făcute mai alesŭ de proprietarii acelora séu de personalulŭ de serviciu, se va pedepsi nu numai cu banî, ci şi cu arestŭ de o lună. Respectivii suntŭ învitaţî a înceta cu vĕnḑarea ţigărilorŭ de contra bandă séu fabricate din tutunŭ erarialŭ, căci în casŭ contrarŭ se vorŭ trage aspru la rĕspundere şi proprietarii respectivelorŭ localurî.

—x—

Comisiunea financiară a camerei deputaţilorŭ a hotărîtŭ, cu consimţĕmentulŭ ministrului de agricultură, industriă şi comerţŭ, sĕ recomande corpurilorŭ legiuitóre desfiinţarea instituţiunei de raportorî economicî poporalî.

—x—

Fosolgăbirĕulŭ cercului *Galgocz*, Bela *Buczko*, a fostŭ destituitŭ — se scrie din Neutra — din postulŭ sĕu pentru neregularităţî în manipularea banilorŭ şi negligenţe marî în agendele oficiale.

—x—

Brigada c. r. din ţinutulŭ Limului, care ocupă acolo o posiţiune esceptională, deórece sangeaculŭ Novi-Bazar a rĕmasŭ sub administraţiunea turcéscă şi pe lângă trupele austro-ungare esistă şi garnisóne turcescî, primea plată mai mare ca trupele din Bosnia şi Erţegovina. Dovedindu-se că traiulŭ nu e mai scumpŭ decâtŭ în provinciile ocupate, plăţile şi alte cheltuielî vorŭ fi dela anulŭ nou ca şi la trupele de pe teritoriulŭ ocupatŭ.

—x—

„Pol. Corr." află din *Bucurescî*, că prinţulŭ *Ferdinand de Hohenzollern* a plecatŭ în Germania avĕndŭ unŭ concediu de doi anî dela ministeriulŭ românŭ de rĕsboiu, ca sĕ absolveze şcóla de rĕsboiu. După terminarea studielorŭ sale militare, se va resolva cestiunea succesiunei la tronulŭ românŭ aşa, că prinţulŭ Vilhelm renunţă la drepturile sale în favórea prinţului Ferdinand, care se va stabili definitivŭ în ţéră şi va ocupa în senatŭ loculŭ ce i se cuvine după constituţiune.

—x—

D-lŭ *Cogălniceanu* va pleca peste câteva ḑile în străinătate, se ḑice că la Viena, spre a se supune la o operaţiune.

—x—

D. Gr. Ghica, delegatulŭ românŭ în comisiunea europénă a Dunării, s'a însărcinatŭ sĕ gereze afacerile legaţiunii române din *Viena*, în lipsa d-lui *P. Mavrogheni*, care a obţinutŭ unŭ concediu nelimitatŭ, fiindŭ bolnavŭ.

—x—

Camera română a votatŭ cu unanimitate d-lui *Cogălniceanu* o pensiune viageră de 2000 lei pe lună câtŭ va trăi, şi după mórte sĕ trécă jumĕtate soţiei sale; i-a mai votatŭ apoi 15,000 lei pentru a se căuta de bóla ce sufere.

—x—

„Românulŭ" spune, că mai mulţî amicî şi familia lui *C. A. Rosetti*, fiindŭ de părere că scrierile complete şi corespondenţa lui Rosetti, care au unŭ mare interesŭ istoricŭ, trebue publicate fără întârḑiere, au luatŭ hotărîrea d'a deschide o subscripţiă publică spre a se face faţă la primele cheltuielî. Scrierile se vorŭ publica în fascicule, care se vorŭ vinde cu câte 20 banî.

—x—

Senatulŭ românŭ a votatŭ proiectulŭ de lege pentru plata datoriilorŭ rĕposatului *C. A. Rosetti*, în suma de 70,000 lei. Plata se va face directŭ de ministeriulŭ finanţelorŭ.

—x—

Se vorbesce, ḑice „Românulŭ", că *guvernulŭ românŭ* ar avea de gândŭ sĕ revóce ordinele de espulsare contra d-lorŭ *Ciurcu*.

—x—

Deputaţiunea bulgară a visitatŭ Duminecă înainte de améḑi legaţiunea română din Viena.

—x—

Relativŭ la *arderea caselorŭ* d-lui Cogălniceanu dela Ripî, „Lupta" află, că o parte din corespondinţele fostŭ scăpată. Partea însĕ care a fostŭ distrusă de focŭ este corespondinţa cu principele Metternich, archiva relativă

FOILETONU.

Dela congresulŭ Orientaliştilorŭ *).

(Urmare).

„Elementele turcescî în limba română" de d-lŭ *Haşdĕu*.

Inainte de a începe cu reproducerea disertaţiunei d-lui *Haşdĕu*, trebue sĕ spunemŭ, că mai era anunţată o a treia lucrare privitóre la Românî, şi anume *„Despre Cuţovlahî"*, ce avea sĕ o cetéscă d-lŭ *S. Papageorgios*, profesorŭ în Atena şi representantŭ alŭ Greciei la congresŭ. D-lŭ Papageorgios e în Grecia ceea ce e d-lŭ Hunfalvy în Ungaria şi lucrarea sa era totŭ aşa de tendenţiósă pentru Românii din Macedonia, precum suntŭ de tendenţióse lucrările d-lui Hunfalvy pentru Românii de dincóce de Dunăre. Istoriculŭ grecŭ însĕ a renunţatŭ a'şî ceti lucrarea, pentru ca ar fi păţit'o ca şi istoriculŭ ungurŭ, şi étă pentru ce:

In timpulŭ congresului, d-lŭ Haşdĕu a întreprinsŭ o escursiune cu vaporulŭ dela Viena la Kahlenberg, însoţitŭ fiindŭ încă de unŭ membru alŭ congresului. Pe vaporŭ era şi d-lŭ Dr. Papageorgios, care i fu recomandatŭ d-lui Haşdĕu.

Intrară 'n vorbă. D-lŭ Papageorgios comunică d-lui Haşdĕu, că are sĕ ţină în congresŭ disertaţiunea ce amŭ amintit'o mai susŭ. D-lŭ Haşdĕu, privindŭ tipulŭ d-lui Papageorgios, care era unŭ tipŭ pronunţatŭ de Românŭ macedoneanŭ, căută sĕ se informeze şi deschise cam următórea conversaţiă:

Haşdĕu: Ce eştî d-ta, d-le Papageorgios? — *Papageorgios*: Sunt grecŭ.— *Haşdĕu*: Unde ai învĕţatŭ limba cuţovlahă? — *Papageorgios*: In Macedonia. — *Haşdĕu*: Dér părinţiî d-tale unde suntŭ? — *Papageorgios*: In Macedonia. — *Haşdĕu*: Vorbescŭ şi ei limba română macedoneană? — *Papageorgios*: Da. — *Haşdĕu*: Dér grecesce sciu? — *Papageorgios*: Nu. — *Haşdĕu*: Va sĕ ḑică, părinţiî d-tale suntŭ Românî macedonenî. — *Papageorgios* (cu esitare): Da, suntŭ Macedonenî. — *Haşdĕu*: Atuncî de unde şi până unde eştî d-ta grecŭ? — *Papageorgios* (îngânândŭ): Eu am crescutŭ şi am studiatŭ în Grecia şi mĕ ţiu de grecŭ.—*Haşdĕu*: Atunci, te previnŭ, d-le Papageorgios, că'mî voiu permite, când îţî vei ceti disertaţiunea despre Cuţovlahî în congresŭ, sĕ'ţî punŭ şi d-tale, ca d-lui Hunfalvy, o cestiune prealabilă. — *Papageorgios*: Din ce causă?—*Haşdĕu*: Te voiu întreba simplu, ce suntŭ părinţii d-tale?—*Papageorgios*: Cum se póte sĕ facî una ca acésta? — *Haşdĕu*: 'Mî pare rĕu, d-le Papageorgios, dér trebue sĕ'ţî punŭ acéstă cestiune.

Cam aşa a decursŭ conversaţiunea, faţă fiindŭ companionulŭ d-lui Haşdĕu, totŭ unŭ membru alŭ congresului. D-lŭ Papageorgios, de frica cestiunei prealabile ce avea sĕ i-o adreseze d-lŭ Haşdĕu — şi care de sigurŭ l'ar fi adusŭ pe istoriculŭ grecŭ în mare perplexitate, ér congresulŭ ar fi petrecutŭ câteva momente în contulŭ d-lui Papageorgios, cum a petrecutŭ şi în contulŭ d-lui Hunfalvy, — când i-a venitŭ rêndulŭ sĕ'şî citéscă disertaţiunea, a declaratŭ prin secretarulŭ congresului, că a renunţatŭ la cetirea ei *).

După trei ḑile dela disertaţiunea, începută dér necetită a d-lui Hunfalvy, d-lŭ Haşdĕu ceti disertaţiunea despre *„Elementele turcescî în limba română"*, care e următórea:

Domnilorŭ,

România póte fi mândră, că este de douĕ orî obiectulŭ discuţiunilorŭ în sînulŭ Congresului Orientaliştilorŭ, şi acésta cu dreptŭ cuvêntŭ, căcî Occidentulŭ se finesce în Viena, dér Orientulŭ începe în Bucurescî; între Viena şi Bucurescî osciléză o zonă de fluctuaţiune.

Mai ântêiu, d-lŭ Hunfalvy îşî propusese sĕ probeze înaintea d-vóstrĕ, că leagănulŭ naţionalităţii române este în Balcanî şi că abia către finele Evului mediu acéstă naţionalitate începe a se stabili în Sudulŭ Dunării. Regretŭ că d-lŭ Hunfalvy nu ne-a cetitŭ decâtŭ introducerea unei lungî monografii, destinate a figura *in extenso* în *„Buletinulŭ Congresului"*. Regretŭ şi mai viu încă, că nu potŭ împărtăşi teoria venerabilului meu amicŭ, teoriă deja susţinută altădată de Sulzer şi Rösler, asupra raporturilorŭ de filiaţiune între ramura daco-romană şi între ramura macedo-română a gintei traco-la-

*) Intr'o parte a ediţiunei de erî s'a strecuratŭ o greşélă de tiparŭ şi anume în foiletonŭ, colóna 1, rêndulŭ 5 de josŭ sĕ se citéscă: discursulŭ *sĕu* ţinutŭ etc., în locŭ de discursulŭ rĕu etc.

*) Ḑiarele grecescî s'au năcăjitŭ cumplitŭ pe d-lŭ Papageorgios, din causă că a renunţatŭ a'şî ceti disertaţiunea. Se vede că nu sciau causa.

la mănăstirea Neamţu şi alte hârtii privitóre la lupta sa contra d-lui Mih. Sturdza.

Sciri militare.

In şedinţa dela 3 Decemvre a camerei deputaţilorŭ din *Bucurescĭ* s'a votatŭ în secţiunea militară *contingentulŭ* ce se va chema sub drapelŭ pentru 1887, şi anume 11,000 armată permanentă şi 3000 călăraşĭ cu schimbulŭ, plusŭ dorobanţii, alŭ cărorŭ numĕrŭ se recruteză după numĕrulŭ populaţiunei judeţelorŭ. Cu acéstă ocasiune, ministrulŭ de rĕsboiu generalulŭ Anghelescu a datŭ scirile cele mai liniştitóre, dice „România |Liberă“. Unŭ armamentŭ de :00,000 puscĭ sistemulŭ celŭ mai nou este completŭ. Efectivulŭ cu cadre complete e adĭ circa 110—120.000 armată permanentă şi dorobanţĭ.

Efectivulŭ armatei germane în viitorulŭ budgetŭ.— Tablourile de efectivŭ alŭ armatei germane, pentru anulŭ viitorŭ 1887—1888, ne dă următórele cifre: 18,138 oficerĭ, 51,402 sub-oficerĭ, 791 complabilĭ şi aspiranţĭ, 13,440 trompeţĭ şi musicanţĭ, 347,975 fruntaşĭ şi soldaţĭ, 10,135 meseriaşĭ, 3,531 infirmierĭ şi sanitarĭ; séu unŭ totalŭ de 427,274. Numĕrulŭ doctorilorŭ se urcă la 686.

O nouă fabrică de arme. — Se anunţă din Steyr că o societate de capitaliştĭ ungurĭ au hotărîtŭ a înfiinţa o fabrică de arme în Buda-Peşta, care sĕ fiă în stare a preda nu numai armele necesare honvedilorŭ şi unei părţĭ din armata austriacă, dér şi celorŭ alte state de pe marginele Dunărei. Societatea fabricei de arme din Steyr pentru a'şĭ asigura comandele de arme din statele balcanice s'a hotărîtŭ a înfiinţa în Steyr o a doua fabrică de arme, în care urméză a începe fabricarea armelorŭ necesare armatei turcescĭ cu care actualmente este în negocierĭ.

Armata belgiană. — Camerele belgiane se ocupă cu propunerea contelui d'Oultremontŭ, care constă în următórele puncte esenţiale: 1). Sistemulŭ de rĕscumpărare cu banĭ se desfiinţéză. 2). In casŭ de rĕsboiu serviciulŭ militarŭ este obligatorŭ pentru toţĭ cetăţenii în stare de a purta armele. 3). Timpulŭ de serviciu se ficséză la 10 anĭ, din care 3 în armata permanentă, 3 în întâia chemare, de aşa numitele reserve naţionale şi 4 anĭ în a 2-a chemare a acestorŭ reserve. 4) In casŭ de o deosebită aptitudine, serviciulŭ activŭ póte fi redusŭ la 2 anĭ séu chiar la unulŭ. 5). Contingentulŭ anualŭ alŭ armatei permanente şi alŭ celorŭ 2 reserve trebue sĕ conţină celŭ puţinŭ 1 la sută din întréga populaţiune, ceea ce revine la numĕrulŭ de 60,000 ómenĭ pentru populaţiunea actuală.

Dela conferinţa ppéscă din Posta.

(Disertaţiunea înv. *Eliă Popŭ*, ţinută la 23 Octomvre)

Multŭ onorată Preoţime! D-lorŭ colegĭ învĕţătorĭ! Iubitŭ poporŭ românŭ opincarŭ! Fiindŭ norocosŭ şi eu astădĭ a participa cu d-vóstră la conferinţa sinodului ppescŭ alŭ Tractului Mireşului-mare, de care se ţine şi comuna mea natală, unde'mĭ suntŭ amicii din copilăriă şi némurile'mĭ iubite, şi unde-mĭ zacŭ îngropaţĭ părinţii şi moşii-strămoşii, daţi-mĭ voiă înainte de tóte sĕ vĕ salutŭ în numele poporului românŭ din aceste comune dicêndu-vĕ unŭ »Bine aţĭ venitŭ între noi fraţilorŭ“! Urmândŭ învitărei venerabilului părinte Alexandru Nistorŭ, parohulŭ locului, m'am cugetatŭ cum aşĭ putea depune şi eu câtŭ de micŭ tributŭ pe altariulŭ naţiunei mele române, spre scopulŭ luminărei şi a fericirei poporului aceluia, din sînulŭ căruia m'am născutŭ, între care am copilăritŭ, am petrecutŭ şi petrecŭ, şi pre care l'am iubitŭ, îlŭ iubescŭ şi-lŭ voiu iubi până la ultima rĕsuflare, — ba până dincolo de mormêntŭ. Sciamŭ prea bine ce va sĕ dică la noi: „Mirénulŭ sĕ tacă în biserică“, de aceea numai după ce aţĭ finitŭ cu agendele ce se ţinŭ strictŭ de conferinţa sinodului ppescŭ, vĕ rogŭ sĕ îmĭ concedeţĭ cu acéstă plăcută ocasiune a arunca o privire câtŭ de scurtă preste poporulŭ nostru românŭ şi. viéţa lui, descoperindŭ unele din acelea bóle carĭ rodŭ în sînulŭ nostru ca şi vermele la rădĕcina flórei cele scumpe.

Şi décă voiu arăta rĕulŭ în tótă golătatea lui, vĕ rogŭ sĕ nu vĕ supere de locŭ, căcĭ disŭ este, cumcă »aurulŭ prin focŭ se lămuresce.“ Apoi fericită e acea naţiune, care scie sĕ înveţe din scóla trecutului.

Domnilorŭ şi fraţilorŭ! Ne place de multe orĭ a ne lăuda, că dela anulŭ 1848 încóce, noi Românii amŭ înaintatŭ fórte multŭ. Şi întru adevĕrŭ, cine ar putea dice că acéstă părere e fără nicĭ unŭ temeiu? Amŭ înaintatŭ multŭ, căcĭ înainte de anulŭ 1848 Românulŭ era despoiatŭ de cele mai cardinalĭ drepturĭ umane, jumĕtate vremea de lucru o muncea în holda domnului sĕu, căruia îi mai trebuiau şi pui, ouĕ, miere, cânepă ş. a. ş. a. Pentru poporulŭ nostru, şcóla era închisă — ne fiindu'i ertatŭ sĕ înveţe carte, nicĭ sĕ pórte haine după placŭ, nicĭ armă.... elŭ era legatŭ de gliă.

Nu se va mira dér nime, décă între asemenea împrejurărĭ, naţiunea română a avutŭ numai unŭ numĕrŭ micŭ de ómenĭ învĕţaţĭ, er poporulŭ de rĕndŭ gemea în nesciinţă. Şi cu tóte acestea, limba şi religiunea le-amŭ păstratŭ ca pre cele mai scumpe tesaure eredite dela străbunĭ. A urmatŭ anulŭ 1848, anulŭ mântuirei şi redeşteptărei, după care s'a ştersŭ sclăvia, dându-se tuturorŭ libertatea, pentru carea a cursŭ multŭ sânge românescŭ şi după carea mai începurămŭ şi noi Românii a ne bucura de câte o fărîmă de drepturĭ, îmulţindu-ni-se din anŭ în anŭ ómeniĭ învĕţaţĭ, şi rădicându ni-se şcóle din ce în ce, până ce astădĭ le avemŭ şi în celŭ mai micŭ satŭ. Bĕtrânii, carĭ le-au petrecutŭ tóte acestea, le sciu că e fostŭ aşa, ér noi cei mai tinerĭ le cetimŭ în noţiţele istoriei, le audimŭ din spusĕle bĕtrânilorŭ şi e bine sĕ ni le aducemŭ aminte, sĕ cugetămŭ la ele şi sĕ ne fiă de învĕţătură. Aşa deră amŭ făcutŭ sporŭ, cu tóte că sórtea nóstră ca naţiune şi dela 48 încóce ne-a fostŭ numai maşteră şi nu ca mamă adevĕrată.

Insĕ sĕ nu ne amagimŭ nicĭ câtŭ de puţinŭ, d-lor şi fraţilorŭ, cu sporulŭ ce amŭ făcutŭ, căcĭ încredêndune prea tare în acela, primejdia ce ne pândesce la totŭ pasulŭ, póte sĕ ne nimicéscă. Starea nóstră de astădĭ nu e tocmai aşa de bună ca sĕ nu ne cuprindă temerĭ marĭ pentru diua de mâne. Sĕ fimŭ deră deştepţĭ ca şi fetele cele înţelepte, pe care mirele le-a aflatŭ cu oleu în candelele lorŭ. Mĕ voiŭ esplica îndată cum şi pentru ce le dicŭ acestea.

Suntŭ 17 anĭ de când cunoscŭ mai bine lumea cu deşertaţiunile ei şi totŭ de atuncĭ cunoscŭ mai bine starea şi viéţa poporului meu românŭ în care timpŭ am avutŭ destule prilejurĭ pentru a-i sci apreţia şi láuda însuşirile cele bune, deră a-i şi deplânge scăderile şi bólele ce se încuibéză şi lăţescŭ grozavŭ în multe locurĭ printre poporŭ.

Sĕ aruncămŭ numai o privire preste viéţa poporului nostru, şi ce vomŭ găsi? Sĕrăciă şi neîndestulire, dela o margine şi până la cealaltă a patriei, încâtŭ îţĭ vine jale când dai în vorbă cu plugarĭ de ai nostri şi-ţĭ povestescŭ ei despre traiulŭ de astădĭ.

Eu nu sunt de locŭ, d-nilorŭ şi fraţilorŭ, omulŭ care se teme şi de umbra sa, dér vĕ mărturisescŭ sincerŭ, că m'a pusŭ pe gândurĭ sórtea poporului, după urma căruia trăimŭ cu toţii, dela Vlădică până la opincă.

Vedemŭ cu durere, că prin sate poporulŭ sĕrăcesce, încâtŭ, unde mai înainte erau câte 4—6—8 boi şi alte vite, adĭ abia vedĭ 2 văcuţe, orĭ chiar nimicŭ. Totŭ aşa pe la oraşe vedemŭ că elementulŭ nostru românescŭ se perde în modŭ înspăimêntătorŭ. Acéstă stare de lucrurĭ nu o putemŭ numi îmbucurătóre şi trebue sĕ ne întrebămŭ, carĭ suntŭ causele ce pricinuescŭ acestŭ rĕu? Nu vréu sĕ vorbescŭ aicĭ despre greutăţile ce i suntŭ impuse poporului a le suporta, ci constatŭ numai pre acelea, la care poporulŭ şi noi cei chemaţĭ suntemŭ de vină, că nu le delăturămŭ. Mai nainte de tóte vomŭ afla că la noi încă n'a străbătutŭ lumina cu aşa putere, ca sĕ învingă întunereculŭ ce ni l'a căşunatŭ tristulŭ trecutŭ. Nesciinţa şi lipsele în celea ce se ţinŭ de cultură, acestea suntŭ întrebările, carĭ trebue sĕ ni le punemŭ înainte fiăcare din noi, căcĭ astădĭ nu se mai calculéză viéţa naţiunelorŭ numai după numĕrulŭ capetelorŭ şi tăria braţelorŭ, ci mai alesŭ după starea culturală, adecă după învĕţătură.

Invĕţătura, ca sĕ fiă pe temeiu tare, e dreptŭ că cere mijlóce nu numai morale ci şi materiale. Déră pe de altă parte totŭ învĕţătura se îngrijesce apoi şi face ca acelea mijlóce poporulŭ sĕ le scie şi câştiga într'unŭ modŭ corĕspundĕtorŭ şi cu folosŭ.

Cumcă la noi învĕţătura stagnéză încă, ne vomŭ convinge mai uşorŭ fiăcare din noi, cercândŭ în satele nóstre că din tótă suta de suflete, câţĭ óre sciu carte? Resultatulŭ nu ne va face liniştiţĭ pentru a nu cugeta, că lucrurile nu mergŭ tocmai bine.

Apoi din lipsa de cultură adevĕrată şi temeinică resultă şi sĕrăcia poporului nostru în mare mĕsură, căcĭ elŭ din causa nesciinţei nu se mai póte desbăra de datina, că cum au trăitŭ bĕtrânii, vomŭ trăi şi noi. De unde dére putemŭ pretinde ca poporulŭ sĕ aibă folosulŭ cuvenitŭ după munca sa în economia câmpului şi a vitelorŭ, când elŭ acestea le pórtă după sistemulŭ vechiu, pe când alţii cu sciinţa au aflatŭ felurite modurĭ pentru îmbunĕtăţirea sorţii lorŭ? Sciu, Domnilorŭ că pentru D-vóstră cei cu carte numai vĕ împrospetezŭ în memoriă casurile amintite aicĭ, însĕ descoperirile mele suntŭ îndreptate către plugarii nostri, pe carĭ îi şi rogŭ sĕ cugete la ele. (Va urma.)

Programa

şedinţei festive ce se va ţiné în memoria fundatorului gimnasiului *Samuilŭ Vulcanŭ* în 25 Decemvre n. 1886.

1. *„Marşulŭ lui Mihaiu Eroulŭ“* esecutatŭ de corulŭ instr.

2. *„Discursŭ de deschidere“* rostitŭ de presidentulŭ soc. prof. Ioanŭ Clintocŭ.

3. *„Devisa Armoniei“* de H. Horner, după acésta immediatŭ: *„Seninŭ şi furtună“* poesiă de I. C. Negruzzi, musica de I. Vorobchieviciu, esecutată de corulŭ vocalŭ.

3. *„Caleulŭ“* poesiă de I. Vulcanŭ, decl. de N. Popoviciu stud. de cl. VII.

5. *„Cadrilulŭ Harmonia«* de F. W. Paba esec. de corulŭ instr.

6. *„Rachel siralma“* poesiă de Arany Ianos decl. de Iosifŭ Clintocŭ st. cl. VIII.

7. *„Cântecŭ vĕnătorescŭ“* poesiă de V. Bumbacŭ, musica de Tudorŭ de Flondorŭ, esecutată de corulŭ vocalŭ.

8. *„Der Ring des Polycrates“* poesiă de Fr. Schiller, decl. de O. Puticiu st. cl. VIII.

9. *Ardeleana“* esecutată de cor. instr.

10. *„Românulŭ în doinele sale“* disertaţiă de Ioanŭ Lupulescu st. de cl. VIII.

11. *„Cucuruzŭ“* cântecŭ popularŭ, musică de V. Humpel es. de cor. vocalŭ.

12. *„Odă“* la memoria nemuritorului Samuilŭ Vulcanŭ, peror. de autorulŭ B. Stoianŭ studentŭ de cl. VIII.

13. *„Suspinulŭ“* valsŭ de I. Ioanoviciu, esec. de cor. instr.

14. *„Mihuca şi Baba“* poesiă de D. Bolintineanu, decl. de Ioanŭ Popoviciu st. de cl. VII.

15. *„Cântecŭ sicilianŭ“* poesiă de V. Alexandri, musica de C. G. Porumbescu, esecutată de corulŭ vocalŭ

16. *„Cuvêntŭ de închidere“* rostitŭ de presidentulŭ societăţii.

Beiuşiu, în 14 Decemvre n. 1886.

Ioanŭ Lupulescu, m. p. not. şedintelorŭ. *Ioanŭ Clintocŭ*, m. p. preş. societăţii.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLINŬ, 17 Decemvre. — Comisiunea militară a Reichstagului a încuviinţatŭ, nu efectivulŭ de 468,000, cum s'a cerutŭ, ci efectivulŭ de numai 450,000 de ómenĭ în timpŭ de pace, şi a stabilitŭ, în locŭ de durata de şépte anĭ, numai durata de trei anĭ a legei.

DIVERSE.

Esplosiune. — Vinerĭ nóptea populaţia Bucurescilorŭ a fostŭ deşteptată din somnŭ de o detunătură îngrozitóre. A fostŭ o esplosiă la magasia cu dinamită a regimentului de geniu dela Cotrocenĭ, lângă Bucurescĭ-Bordeiulŭ în care se afla depositulŭ de dinamită, în cantitate de mai multe sute de chilograme, a fostŭ aruncatŭ în aerŭ. Santinelile de prin prejurŭ, împreună cu gheretele în carĭ se adăpostescŭ au fostŭ doborîte la pămêntŭ. Mai multĕ ferestri dela casarma de geniŭ, dela asilulŭ »Elena Doamna« şi chiar dela case din unele strade ale Bucurescilorŭ au fostŭ sparte. Dintre ómenĭ, doi soldaţĭ au dispărutŭ. O anchetă a fostŭ ordonată spre a descoperi causele, carĭ au provocatŭ acéstă esplosiune. Se bănuesce că unulŭ dintre soldaţii carĭ au dispărutŭ, a încercatŭ sĕ fure dinamită din bordeiu şi umblândŭ cu nedibăciă a provocatŭ teribila esplosiune. Până acum nu s'au găsitŭ încă rĕmăşiţele soldaţilorŭ, de câtŭ degetulŭ inelarŭ alŭ unuia din ei. Ceea ce face sĕ se bănuéscă că acéstă esplosiune a fostŭ causată în urma unei încercărĭ de furtŭ, este împrejurarea, că acum câtva timpŭ s'au găsitŭ într'unŭ puţŭ din apropiere mai multe cutii cu materiă roşie, care s'a constatatŭ chimicesce că era dinamită.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.

Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu**

---

tine. Chiar în cursulŭ lecturei memoriului d-lui Hunfalvy, mĭ-am permisŭ a pune autorului o obiecţiune, o problemă de resolvatŭ în materiă, şi d-lŭ profesorŭ Alfred Ludwig i-a presentatŭ, din parte-i, o a doua observaţiune. Cele douĕ întrebărĭ ţintéu a sgudui chiar fundamentele teoriei expuse. D-lŭ Hunfalvy n'a rĕspunsŭ nicĭ la una, nicĭ la cealaltă. Când însĕ vrea cineva sĕ demonstreze, că n'au fostŭ Românĭ în Dacia Traiană în timpulŭ lungei periode a Evului mediu, când cineva susţine, că naţionalitatea lorŭ s'a formatŭ în Bulgaria şi nu în Carpaţĭ, când cineva pretinde în fine — precum pretindŭ campionii teoriei dise Rösleriane — a rĕsturna unŭ credo secularŭ, mi se pare că trebue sĕ fiă absolutŭ gata a combate victoriosŭ şi în totŭ momentulŭ cele mai micĭ obiecţiunĭ ce se potŭ ivi. A le ocoli séu a trece peste ele, e de sigurŭ lucru comodŭ, dér comodŭ ca fuga în plină bătaiă.*)

D-lŭ Hunfalvy are totodată deplină dreptate de a recunósce, că Românii în genere au dusŭ totdeuna în Evulŭ mediu o viéţă păstorésca şi esprimă totŭ adevĕrulŭ dicêndŭ, că numai prin studiulŭ limbei póte ajunge cineva la o soluţiune seriósă cu privire la istoria Românilorŭ, fiindŭ textele în acéstă privinţă defectuóse séu nesuficiente. Dér décă e adevĕratŭ că Românii erau păstorĭ, nu e mai puţinŭ sigurŭ, că păstorii românĭ nu se suiă nicĭodată dela Sudŭ la Nordŭ; cu totulŭ din contră, ei se scobóră sistematicŭ dela Nordŭ la Sudŭ, ca sĕ caute păşiunĭ mai bune. Astfelŭ de multŭ timpŭ ei au pĕtrunsŭ până în fundulŭ Greciei, de unde nu se mai întorcŭ. Acésta e o tendinţă naturală a păstorilorŭ din tóte timpurile şi din tóte locurile. Étă unŭ *principiu* care singurŭ contrariază teoria domnului Hunfalvy. De altă parte, décă e adevĕratŭ că verdictulŭ limbei e, singurŭ, suveranŭ, nu e mai puţinŭ incontestabilŭ că: dintre douĕ dialecte, acela, care nu şi-a schimbatŭ nicĭodată loculŭ, fixatŭ în aceleaşĭ condiţiunĭ climaterice şi de veciniă, se desvoltă mai bine, pe când dialectulŭ, care îşĭ schimbă loculŭ, sufere în modŭ necesarŭ derageamente de tóte felurile. Der dialectulŭ daco-românŭ e multŭ mai normalŭ, mai organicŭ, mai consecventŭ în desvoltarea sa, care se produce paralelŭ cu celŭ italianŭ, decâtŭ dialectulŭ macedo-românŭ, care ne apare, în totŭ, ca împedecatŭ şi opritŭ în mersulŭ sĕu. Étă încă unŭ *principiu*, care nu se 'mpacă cu teoria d-lui Hunfalvy.

De altmintrelea, singurŭ dialectulŭ daco-românŭ, séu propriu disŭ românŭ, ne interesézá pentru momentŭ şi încă numai din punctulŭ de vedere alŭ elementelorŭ turcescĭ ce le conţine. Lasŭ aşadéră cu totulŭ la o parte tesa d-lui Hunfalvy, tesă diametralŭ opusă vederilorŭ ce de multŭ timpŭ le-am espusŭ în opulŭ meu *„Istoria critică a Românilorŭ“*, şi mĕ grăbescŭ a întra în materiă

(Va urma)

*) Alusiune la d-lŭ Hunfalvy, precum s'a vĕdutŭ în »Post-Scriptum“ apărutŭ în foiletonulŭ de erĭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 16 Decemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	103.85
Rentă de hârtiă 5%	93.80
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	——
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	119 25
Bonurĭ rurale ungare	104.80
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50
Bonurĭ rurale transilvane	104.70
Bonurĭ croato-slavone	105 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	120 75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	122.—
Renta de hârtiă austriacă	82 55
Renta de arg. austr.	83 50
Renta de aurŭ austr.	113 25
Losurile din 1860	138.75
Acţiunile băncei austro-ungare	882 —
Act. băncei de creditŭ ung.	306.
Act. băncei de creditŭ austr.	295.80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.94
Napoleon-d'orĭ	9.93
Mărcĭ 100 împ. germ.	61 67
Londra 10 Livres sterlinge	125 80

Cursulu pieţei Braşovu

din 17 Decemvre st. n. 1886

		Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	Cump.	8.40	8.44
Argint românesc	»	8.40	8.42
Napoleon-d'orĭ	»	9.92	9.94
Lire turcescĭ	»	11.30	11.33
Imperialĭ	»	10.30	10.33
Galbenĭ	»	5.94	5.96
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	101.50
Ruble Rusescĭ	»	116.—	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.	

Nr. 10842/1886.

Publicaţiune!

Pentru asigurarea liferaţiei lemnelorŭ de focŭ, necesare pe anulŭ 1887 la oficiulŭ administrativŭ, orfanalŭ şi jurisdicţiunei pupilare din comitatulŭ Braşovŭ, în cantitatea concésă prin lege, socotite cam la 415 metri cubicĭ lemne uscate de fagŭ, se va pertracta la 23 Decemvre a. c. 9 óre a. m. la oficiulŭ Vice-comitelui asupra ofertelorŭ făcute prin scrisóre sigilată.

Doritorii de a licita la acéstă liferaţiă suntŭ provocaţĭ, ca până la ḑiua şi ora de mai susŭ sĕ-şĭ aştérnă la oficiulŭ Vice-comitelui ofertele lorŭ în scrisŭ şi provĕḑute cu 52 fl. v. a. vadiu.

Condiţiunile de liferaţiă se potŭ vedea de astăḑĭ încolo în orele de oficiu la oficiulŭ administrativŭ alŭ Vice-comitelui.

Braşovŭ, 14 Decemvre 1886.

Iuliu Roll,
vice-comite şi consiliarŭ reg.

Nr. 10842/1886.

Publicaţiune!

Pentru asigurarea liferaţiei de rechisitele de cancelariă necesare pe anulŭ 1887 pe séma oficiolatului jurisdicţiunei pupilare şi a oficiului judecatoriei centrale din comitatulŭ Braşovului, în cantitatea concésă de lege, se va pertracta la 24 Decemvre a. a., 10 óre a. m. la oficiulŭ Vice-comitelui asupra ofertelorŭ făcute prin scrisóre sigilată.

Doritorii de a concura la acéstă liferaţiune suntŭ provocaţĭ a-şĭ trimite până la ḑiua şi ora de mai susŭ la oficiulŭ Vice-comitelui ofertele lorŭ în scrisŭ şi sigilate, provĕḑute fiindŭ cu vadiu de 20 fl. v, a. şi cu mostrele trebuinciόse.

Condiţiunile de liferare se potŭ vedea de aḑĭ încolo la oficiulŭ administrativŭ alŭ Vice-Comitelui în orele de oficiu.

Braşovŭ, 14 Decemvre 1886.

Iuliu Roll.
vice-comite şi consiliarŭ reg.

Nr. 10842/1886.

Publicaţiune!

Pentru asigurarea liferaţiunei a 12 părechĭ cisme şi 12 părechĭ ghete, necesare pe anulŭ 1887 pentru servitorii dela judecătoria comitatului Brasovŭ, se va pertracta la 30 l. c. 11 óre a. m. la oficiulŭ Vice-Comitelui asupra ofertelorŭ presentate de concurenţĭ sub scrisóre sigilată.

Doritorii de a concura suntŭ provocaţĭ, ca până la ḑiua şi ora de mai susŭ sĕ-şĭ aştérnă la oficiulŭ Vice-Comitelui ofertele lorŭ în scrisŭ şi sigilate, provĕḑute cu Vadiu de 20 fl. v. a.

Condiţiunile de liferaţiune se potŭ vedea de astăḑĭ încolo în orele de oficiu la oficiulŭ administrativŭ alŭ Vice-comitelui.

Braşovŭ, 14 Decemvre 1886.

Iuliu Roll,
vice-comite şi consiliarŭ reg.

Nr. 10842/1886.

Publicaţiune.

Pentru a se asigura pe anulŭ 1887 curăţirea sobelorŭ şi a coşurilorŭ din localităţile oficiale centrale ale judecătoriei comitatului Braşovŭ se va pertracta la 28 Decemvre a. c., 10 óre a. m. asupra ofertelorŭ sigilate incurse până atuncĭ.

Doritorii de a concura suntŭ învitaţĭ, ca până la ḑiua şi ora de mai susŭ sĕ-şĭ aştérnă la oficiulŭ Vice-comitelui ofertele lorŭ în scrisŭ şi sigilate, provĕḑute fiindŭ cu vadiu de 5 fl. v. a.

Braşovŭ, 14 Decemvre 1886.

Iuliu Roll,
vice-comite şi consiliarŭ reg.

Nr. 10842/1886.

Publicaţiune.

Pentru asigurarea liferaţiunei de îmbrăcăminte necesară pe anulŭ 1887 pe séma servitorilorŭ ai judecătoriei comitatului Braşovŭ sĕ va pertracta în 30 Decemvre a. c. 9 óre a. m. la oficiulŭ Vice-comitelui asupra ofertelorŭ făcute prin scrisorĭ sigilate.

Doritorii de a concura suntŭ provocaţĭ a-şĭ trimite până la ḑiua şi ora de mai susŭ ofertele lorŭ la oficiulŭ Vice-comitelui în scrisŭ şi sigilate, provĕḑute fiindŭ cu 80 fl, v. a. vadiu şi cu mostre de postavŭ şi de materiă pentru îmbrăcăminte de véră.

Imbrăcămintea, ce e a se lifera constă din următórele bucăţĭ:

5 Mantale.
6 Atile.
6 Rocurĭ.
6 Nădragĭ unguresci.
6 Pantalonĭ.
12 Veste (jiletcĭ.)
24 Legăturĭ de gâtŭ (cravate)
12 Şepcĭ.
12 Rênduri vestminte de vară.

Condiţiile de liferaţiune se potŭ vedea de aḑi încolo la oficiulŭ administrativŭ alŭ Vice-comitelui.

Braşovŭ, 14 Decemvre 1886.

Iuliu Roll,
vice-comite şi consiliarŭ reg.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe faşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonézä din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. ADMINISTR. „GAZ. TRANS"

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.